Univerzita Karlova v Praze
Právnická fakulta

Flexibilní mechanismy Kjótského protokolu

Studentská vědecká odborná činnost

Kategorie: magisterské studium

Autor: Eva Polanská

2011
IV. ročník

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem práci předkládanou do IV. ročníku Studentské vědecké a odborné činnosti (SVOČ) vypracovala samostatně za použití literatury a zdrojů v ní uvedených. Dále prohlašuji, že práce nebyla dříve publikována, nebyla vcelku ani částečně obhájena jako práce diplomová či bakalářská a nebyla přihlášena do předchozích ročníků SVOČ či jiné soutěže.

V Praze dne 15. 4. 2011

…….…….

Eva Polanská

Obsah

1 Úvod 4
2 Kjótský protokol obecně 6
3 Flexibilní mechanismy 8
3.1 Obecná charakteristika a funkce 8
3.2 Projektové mechanismy a obchodování 9
3.3 Suplementarita, požadavky na greening a adicionalita 10
3.4 Zúčastněné strany mechanismů („Parties involved“) 12
3.5 Účastníci projektů („Project Participants“) 15
3.5.1 Práva účastníků v CDM projektu 16
3.6 Pokračování flexibilních mechanismů po roce 2012 19
4 Společné plnění závazků pod Protokolem 20
5 Závěr 22
6 Použitá literatura 24
6.1 Primární zdroje 24
6.2 Sekundární zdoje 24
7 Přílohy 27
7.1 Přehled mechanismů 27
7.2 Základní údaje o AAU 28
7.3 JI základní údaje 29
7.4 JI projektové cykly 30
7.5 CDM základní fakta 31
7.6 CDM projektový cyklus 32
7.7 Rozdělení závazků pod Kjótským protokolem v EU 33
7.8 Seznam zkratek 34

1 Úvod

Ochrana klimatického systému Země[1] se od 70. let 20. století vyčlenila jako samostatné téma životního prostředí na významných mezinárodních jednáních a postupně se stala jedním z hlavních ekologických témat současnosti obecně. Důležitosti nabývala úměrně s rostoucím vědeckým poznáním a s mírou jistoty, že vliv člověka na změny klimatu je nepopiratelný. Ve své poslední, čtvrté zprávě Mezivládní panel pro změny klimatu učinil závěr, že je velmi pravděpodobné, že k nárůstu globální průměrné teploty od poloviny 20. století došlo v důsledku antropogenní činnosti.[2] Na množící se požadavky celosvětového řešení klimatických změn zareagovalo Valné shromáždění OSN v roce 1990 a o dva roky později byla přijata Rámcová úmluva o změně klimatu na Summitu v Riu. O pět let později následoval Kjótský protokol.

Ačkoliv podle závěrů IPCC vědecká komunita dosáhla konsensu ohledně vztahu lidské činnosti a změn klimatu, mezinárodní vyjednávání o budoucí úpravě po roce 2012, kdy končí období závazků pod Protokolem, pokračují velmi pomalu. Nejen účastníci uhlíkového trhu si proto kladou otázky, jaký režim bude následovat po Kjótském protokolu[3] a zda již není pozdě pro eliminaci časové diskontinuity mezi závazky kjótského a post-kjótského období vzhledem k délce ratifikačního procesu.

Práce se soustředí na flexibilní mechanismy Kjótského protokolu: společnou implementaci, mechanismus čistého rozvoje a mezinárodní obchodování s emisemi. Právě ony vyzývají nejen státy ale i nestátní subjekty k zapojení se do boje proti klimatickým změnám a k vytvoření globálního uhlíkového trhu. V porovnání s původními očekáváními mechanismus čistého rozvoje a emisní obchodování nečekaně mobilizovaly značné finanční prostředky soukromého sektoru k přesunům směrem do rozvojových zemí, aby v nich pomohly zavést nové technologie a umožnily těmto

[1] Pro účely diplomové práce bude použito terminologie IPCC viz Intergovernmental Panel on Climate Change. *Climate Change 2007: The Physical Science Basis.* Contribution of Working Group I to the Fourth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change [Solomon, S., D. Qin, M. Manning, Z. Chen, M. Marquis, K.B. Averyt, M.Tignor and H.L. Miller (eds.)]. Cambridge: Cambridge University Press, 2007. s. 941-954. [IPCC WGI]
[2] IPCC WGI, *Op. cit.*, s.
[3] DAMOHORSKÝ, Milan. *Právo Životního Prostředí.* 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010. s. 274.

zemím financovat nízkouhlíkové hospodářství.[4] Práce se věnuje konceptu flexibilních mechanismů, podmínkám účasti v nich, právům jejich účastníků a výhledu do období po roce 2012.

[4] STRECK, Charlotte; LIN, Jolene. *Making Markets Work: A Review of CDM Performance and the Need for Reform.* The European Journal of International Law. 2008, roč. 19, č. 2, s. 413.

2 Kjótský protokol obecně

Zatímco Rámcová úmluva obecně nastavuje mezinárodní režim ochrany klimatického systému Země, zakládá příslušné instituce a vytyčuje cíl a základní principy ochrany klimatu, Kjótský protokol ji konkretizuje především v oblasti závazků snižovat emise a možnostech jejich plnění. Rámcové úmluvy se obvykle používají v oblastech, v nichž nepanuje vědecká jistota nebo politická shoda mezi jednotlivými státy. Pro ochranu klimatu jsou typické oba dva důvody. Kjótský protokol přijala dne 11. prosince 1997 třetí konference smluvních stran v souladu s článkem 17 Úmluvy, který omezuje možné signatáře protokolů na okruh smluvních stran. Protokol vstoupil v platnost až 16. února 2005 kvůli zdlouhavosti naplnění podmínek vstupu v platnost po stažení se USA do role pozorovatele. Podmínky vstupu v platnost v článku 25 Protokolu požadují ratifikaci Protokolu alespoň 55 stranami Úmluvy a zároveň mezi nimi musí být takový počet států Přílohy I, že součet jejich emisí CO_2 v roce 1990 tvořil minimálně 55 - ti procentní podíl na emisích CO_2 všech zemí Přílohy I. Ještě před vstupem v platnost přijala sedmá konference smluvních stran v Marrákeši v roce 2001 pravidla k provádění Protokolu, (tzv. „Marrákešské dohody“), jelikož ustanovení Protokolu ve své obecnosti dávala přílišný prostor různým interpretacím a bez vyplnění dohodami by byl Protokol jen prázdná schránka.[5]

Protokol byl přijat v návaznosti na článek 4.2 (d) Úmluvy, který pověřuje konferenci smluvních stran vyhodnotit dostatečnost závazků rozvinutých zemí podle 4.2 (a) a (b) a případně podniknout příslušné kroky k jejich zpřísnění. Protokol tedy na rozdíl od Úmluvy, která jen apeluje na rozvinuté země snížit emise skleníkových plynů, stanoví v článku 3 (1) závazný cíl pro státy Přílohy B snížit emise alespoň o 5 procent oproti jejich úrovni roku 1990 během pětiletého období 2008-2012 („kontrolní období“).

Na základě principu společných ale diferenciovaných odpovědností se Příloha B Protokolu téměř shoduje s Přílohou I Úmluvy. Výjimkou z tohoto pravidla jsou pouze státy nově zahrnuté do Přílohy I, které nemají konkrétní závazky,[6] a USA, kterým sice Protokol vytyčuje cílové redukční procento, ale nikdy ho neratifikovaly. Celkově určuje

[5] LECOCQ, Franck; AMBROSI, Philippe. *The Clean Development Mechanism: History, Status, and Prospects*. Review of Environmental Economics and Policy. 2007, roč. 1, č. 1, s. 136.
[6] viz např. Turecko nebo Bělorusko.

závazné emisní cíle 38 státům. Podle svých povolených objemů emisí dostala každá zavázaná země přidělená množství jednotek („assigned amount units“, AAU) na období 2008-2012. Na rozdíl od Úmluvy Protokol určuje konkrétně šest skleníkových plynů, které mají státy snižovat (oxid uhličitý, methan, oxid dusný, částečně a zcela fluorované uhlovodíky, fluorid sírový). Proto pro standardizaci a usnadnění výpočtů se AAU a i ostatních kjótských jednotek denominují v ekvivalentech oxidu uhličitého podle svých potenciálů globálního oteplování určených IPCC.

Společný cíl snížit emise skleníkových plynů o pět procent se promítá v Příloze B rozdílně do cílů jednotlivých států. Nejvyšší ambice si klade Evropská Unie a její členské státy (pokles o 8 procent) a Spojené státy (7 procent avšak bez pozdější ratifikace). Zůstat na úrovni roku 1990 určil Protokol pro Rusku, Ukrajině a Novému Zélandu. Několika zemím povoluje dokonce limitovaný nárůst emisí – Islandu o 10 procent, Austrálii o 8 procent a Norsku 1 procento. Zemím, které procházející transformací hospodářství, Protokol umožňuje zvolit si jiný výchozí rok než 1990. Každá země si může vybrat rok 1990 nebo 1995 jako základní rok pro výpočet závazku pro emise částečně a zcela fluorovaných uhlovodíků a fluoridu sírového.

Mimo hlavní závazek snížit emise skleníkových plynů stanoví Protokol ještě řadu dalších povinností, které by měly plnit spíše pomocné vedlejší funkce. Tyto povinnosti jsou obvykle již určené samotnou Úmluvou a Protokol je dále rozvíjí. Jedná se například o:

- povinnost států Přílohy I přijímat domácí politiky a provádět opatření ke snížení emisí skleníkových plynů a zároveň dbát, aby nedopadaly negativně na jiné smluvní strany, zvláště na rozvojové země,
- povinnost zemí Přílohy I poskytovat finanční pomoc rozvojovým zemím, aby tak podpořili zavedení závazků snižovat emise i v nich,
- povinnost spolupráce všech smluvních stran ve vědě, výzkumu, vzdělávání atd.

3 Flexibilní mechanismy

I přes tyto výše jmenované různorodé povinnosti jádro Protokolu leží v závazném cíli snížit emise skleníkových plynů a ve flexibilitě při snahách dosáhnout tohoto cíle. Volnost byla do Protokolu zabudovaná díky třem novým mechanismům, které do plnění závazků zavádějí tržní principy. Mechanismy jsou založené na systému obchodování s emisními povoleními („cap and trade“) a jejich generaci („credit and baseline“). Mezinárodní obchodování s emisemi dovoluje článek 17 Protokolu. Kreditovací neboli projektové mechanismy – mechanismus čistého rozvoje a společná implementace – se odvozují od článků 6 a 12 Protokolu. Každý z flexibilních mechanismů má svou specifickou jednotku odpovídající jedné tuně emisí CO_2 ekvivalentu. Jednotlivé jednotky jsou mezi sebou navzájem zaměnitelné (přehled mechanismů a jednotek viz Příloha 9.1)

Mimo tyto tři flexibilní mechanismy určitý stupeň volnosti dovoluje státům také mechanismus společného plnění závazků (koncept tzv. „bubbles“) v článku 4 Protokolu, který je založený na ex ante politické dohodě států o společném cíli. V rámci společného plnění se nevytváří žádné jednotky. O tomto konceptu bude pojednáno v samostatné kapitole v kontextu EU.

3.1 Obecná charakteristika a funkce

Zatímco Protokol určuje základní parametry pro mechanismy flexibility, konkrétní pravidla provádění mechanismů vymezila po přijetí Protokolu před jeho vstupem v platnost rozhodnutí smluvních stran, především Dohody z Marrákeše, které byly později přijaty po vstupu Protokolu v platnost na prvním setkání stran Protokolu v Montrealu.

Jejich základní společnou funkcí je usnadnit smluvním stranám plnění závazku efektivně s co nejmenšími náklady. Společně tři mechanismy vytvářejí tzv. mezinárodní uhlíkový trh, který doplňuje EU ETS o specifickou evropskou mnohem intenzivnější dimenzi obchodování. Flexibilní mechanismy by měly přispívat k udržitelnému rozvoji především v rozvojových zemích.[7] Napomáhat udržitelnému rozvoji (nejen)

[7] Explicitně uvedeno v článku 12 (2) Kjótského Protokolu. Reálný příspěvek mechanismu čistého rozvoje byl mnohokrát analyzován a diskutován, viz např. SUTTER, Christoph; PARREÑO, Juan. *Does the*

v rozvojových zemích, které obecně nemají žádné závazky podle Protokolu, mohou právě díky principu dvou- a vícestrannosti mechanismů. Jedna strana rozšiřuje svou možnost plnění závazku, druhá jako protiplnění získává finanční prostředky. Zároveň při realizací mechanismů dochází k transferu a rozvoji bezemisních technologií a know-how.[8] V rozvojových a nejméně rozvinutých zemích se navyšují kapacity („capacity building“) díky rozvoji lidského potenciálu, rozvinutí organizačních struktur a procesů, vytvoření, upevnění a rozvoje institucionálního a právního rámce pro to, aby i tyto země byly schopné účinně zasáhnout proti příčinám a následkům změn klimatu. Díky flexibilním mechanismům se do boje proti změnám klimatu zapojují nejen přímo státy, ale i soukromý sektor a podařilo se zainteresovat řadu rozvojových zemí, ačkoliv jim přímé povinnosti snižovat emise nevyplývají ani z Úmluvy ani z Protokolu.

3.2 Projektové mechanismy a obchodování

Společná implementace a mechanismus čistého rozvoje jsou projektové mechanismy spočívající na tzv. systému „baseline and credit“ (základní linie a kredity).[9] Toto schéma je založené na tvorbě emisních kreditů. Pro individuální projekty se ustanoví základní emisní linie, která vyjadřuje obvyklý „business as usual“ scénář. Pokud se v rámci projektového cyklu prokáže, že jeho emise jsou pod obvyklou hranicí a projekt tudíž přispívá ke snížení určitých průměrných emisí, může do této výše získat podporu v podobě příslušného objem kreditů vyjádřených v ušetřených tunách ekvivalentu oxidu uhličitého (znázornění projektového cyklu pro JI viz příloha 9.5 a pro CDM viz příloha 9.7).

Na rozdíl JI a CDM, mezinárodní obchodování s emisemi je založené na tzv. „cap and trade“ systému (strop a obchodování), ve kterém se určí nejdříve maximální strop emisí (tj. závazek podle článku 3 Protokolu plus navíc se do systému dostávají kredity ze CDM projektů) a na tyto podlimitní a tedy povolené emise se předem vydají příslušným povinným subjektům povolení je vypustit v podobě přidělených množství jednotek

current Clean Development Mechanism (CDM) deliver its sustainable development claim? An analysis of officially registered CDM projects. Climatic Change. 2007, roč. 84, č. 1.

[8] DAMOHORSKÝ. *opt. cit*., s. 131-132.

[9] BROHÉ, Arnaud; EYRE, Nick; HOWARTH, Nicholas. *Carbon markets: an international business guide*. London: Earthscan, 2009. s. 53. ISBN 9781844077274 a ROBINSON, Jonathan. *Climate change law: emissions trading in the EU and the UK*. London: Cameron May, 2007. s. 42. ISBN 9781905017355.

(AAU). Subjekty pak mohou mezi sebou přidělená množství jednotek a kredity obchodovat a podle svých potřeb doplnit nedostávající se povolení anebo naopak prodat přebytečná.

3.3 Suplementarita, požadavky na greening a adicionalita

Jak bylo řečeno výše, charakteristickým pro každý mechanismus je, že umožňuje část redukčních cílů daného státu plnit pomocí snížení emisí uskutečněných jinde než v povinném státě. Přestože v globálním měřítku nezáleží na tom, kde se snižují emise skleníkových plynů, státy se obávaly, že flexibilita posune opatření z domácích aktivit na jiné státy hlavně do rozvojových zemí. Úmluva i Protokol stanoví státům Přílohy I povinnost připravovat a provádět příslušná domácí opatření a politiky proti klimatickým změnám. Proto už samotný Protokol stanoví podmínky, že využití flexibilních mechanismů musí být doplňkové v porovnání s domácími opatřeními. Tento požadavek se promítá do monitorovacích, reportovacích a kontrolních požadavků obsažených v Protokolu a dále se pak objevuje v Dohodách z Marrákeše. Dohody sice nedefinovaly konkrétní limity pro využití flexibilních mechanismů, ale potvrdily doplňkové použití flexibilních mechanismů (např. bod 1 rozhodnutí 15/CP.7) a uložily státům povinnost ve svých zprávách prokazovat jejich suplementaritu.[10]

Další omezení nevyplývá přímo z Protokolu a netýká se přímo projektových mechanismů JI a CDM ale obchodů se samotnými přidělenými množství jednotek AAU. Obvyklým požadavkem při transakcích AAU je prokazatelné „ozelenění“ („greening“) prodávaných přidělených množství jednotek. Tento limit je daný především politickým přáním zemí poptávajících přidělená množství jednotek, tlakem mezinárodního společenství a obavou ze ztráty environmetální integrity snah plnit kjótské závazky. Ozelenění spočívá v investování výnosů z prodeje do aktivit napomáhajících snížit emise skleníkových plynů („green investment scheme“).[11] Především zemím procházejícím ekonomickou transformací bylo přiděleno podle Protokolu nadbytečné množství emisních povolení, které neodpovídalo pozdějšímu

[10] UNFCCC. *Guidelines for the preparation of the information required under Article 7 of the Kyoto Protocol. UN Doc. FCCC/CP/2001/13/Add.3.* Bod F Rozhodnutí 22/CP.7.

[11] Např. v České republice program Zelená úsporám (http://www.zelenausporam.cz/) financovaná z prodeje AAU Japonsku, Španělsku, Rakousku a Světové bance.

ekonomickému vývoji, a země by prodejem přebytků profitovaly bez zavádění jakýkoliv domácích opatření. Prodeje tzv. horkého vzduchu („hot air“) jsou předmětem velké kritiky a kdykoliv se objeví na veřejnosti, že k podobnému obchodu došlo, může to vést až k destabilizaci prodávající nebo kupující vlády.[12] Přebytky přidělených množství jednotek Ukrajiny a Ruska podle odhadů Světové banky dosahují až 75 procent celkového přebytku, více než činí potenciální poptávka. Pouhé zobchodování těchto zůstatků bez úsilí snižovat emise by vedlo k pádu systému (především v podobně ceny snížení emisí konvergující k nule). Mezi očekávané požadavky na green investment scheme patří transparence, možnost zpětné kontroly, definované odpovědnosti, jasná kritéria a postupy. Konkrétně záleží na dohodě stran, nicméně investice výnosů do opatření souvisejících s klimatickou změnou je nutná podmínka.

V případě projektů společné implementace a mechanismu čistého rozvoje se uplatňuje obdobný princip jako podmínka ozelenění, nicméně vzhledem k aktivitě v oblasti projektů v porovnání s transakcemi s AAU je standardizovaný. Každý projekt musí prokázat, že by se bez podpory pomocí kreditů nerealizoval, tedy tzv. adicionalitu. Pro JI jsou pravidla volnější (viz níže), ale CDM má pevně stanovený postup prokázání adicionality pomocí tzv. „additionality tool“.[13] Tento nástroj se volitelně využívá i pro společnou implementaci. Obecně se projekt považuje za adicionální, pokud účastníci projektu doloží, že vedle projektu existují finančně zajímavější alternativy nebo se projekt ekonomicky vůbec nevyplácí nebo že jeho realizaci brání jiné nefinanční bariéry. Koncept adicionality je poměrně kontroverzní a často kritizovaný. Ve své vágnosti je pro účastníky obvykle poměrně obtížné adicionalitu jednoznačně prokázat[14] a tato skutečnost umožňuje ad hoc přístup EB k registracím projektů. Nicméně bez adicionality by se projekt zredukoval na pouhý přesun prostředků do z jedné země do druhé stejně jako transfer AAU bez „green investment scheme“.

[12] Viz např. prodej AAU slovenskou vládou firmě Interblue Group LLC a následné odstoupení dvou ministrů životního prostředí.
[13] Konkrétní postupy viz zpráva Report CDM-EB-39, Příloha 10. Dostupný také z WWW: <http://cdm.unfccc.int/methodologies/PAmethodologies/tools/am-tool-01-v5.2.pdf>
[14] BURNIAUX, Jean-Marc et al. *The Economics of Climate Change Mitigation: How to Build the Necessary Global Action in a Cost-Effective Manner*. Paris: OECD Publishing 2009. Dostupný také z WWW: < http://ideas.repec.org/p/oec/ecoaaa/701-en.html >

3.4 Zúčastněné strany mechanismů („Parties involved“)

Mechanismy jsou založené na dobrovolné účasti stran. Z formulace základních článků Protokolu vyplývá, že každý projekt JI nebo CDM nebo transakce s příslušnými jednotkami vyžaduje zúčastnění nejméně dvou stran. Výchozím požadavkem je, že mechanismů se mohou zúčastnit pouze smluvní strany Kjótského protokolu. Zúčastněnou stranou se podle pravidel pro JI a CDM míní strana, která schválí daný projekt a účast projektových účastníků („project participants“).[15] Schválení probíhá prostřednictvím určeného koordinačního orgánu („designated focal point“, DFP) pro společnou implementaci nebo určeného národního orgánu („designated national authority“, DNA) pro mechanismus čistého rozvoje. Nutnou podmínkou zúčastnění je tedy ustanovení příslušných domácích orgánů. Povolení se vydává v podobě schvalovací listiny („letter of approval“, LOA) pro CDM i pro JI. Ačkoliv pravidla pro společnou implementaci schvalovací listiny explicitně neupravují, povinnost schválit projekt plyne z článku 6 odst. 1 (a) Protokolu a účastníky projektu z odst. 29 Přílohy rozhodnutí 9/CMP.1. Pro společnou implementaci platí, že obě zúčastněné strany mohou být jedině strany Přílohy B, které na sebe vzaly závazky snižovat emise a z nichž jedna poté vydá dané množství jednotek snížení emisí a toto množství si odečte od svých přidělených množství jednotek. Proto společná implementace je pro celkový objem jednotek v Kjótském systému neutrální a nedochází k dvojímu započítání. Naopak v CDM projektu je jedna strana státem z Přílohy B a protistranou jí je rozvojová země nebo subjekt z ní („non Annex I Party). Tato rozvojová země je hostitelskou zemí projektu, jehož cílem je snížit emise skleníkových plynů. Strana Přílohy B představuje investora profitující ze získání ověřených snížení emisí navíc ke svým přiděleným množstvím jednotek.

Účast stran Přílohy I FCCC ve flexibilních mechanismech je podmíněná obecnými pravidly v rozhodnutí 2/CMP.1 Předpokladem je, že smluvními stranami Přílohy I splňují metodické a reportovací povinnosti podle článku 5 odst. 1 a 2 a článku 7 odst. 1

[15] Odst. 2 *Postupů pro přidání dalších účastníků projektu nebo zúčastněných stran projektu Společné implementace po konečné determinaci podle ověřovacího systému spadajícího pod Dozorčí výbor Společné implementace*. Report JISC-08, Příloha 5. Dostupný také z WWW: <http://ji.unfccc.int/Sup_Committee/Meetings/008/Reports/Annex5.pdf> a *Glosář CDM názvů*. Verze 5. s. 23. Odstavec 71, Report CDM-EB-47. Dostupný také z WWW: <http://cdm.unfccc.int/Reference/Guidclarif/glos_CDM.pdf>

a 4 Protokolu. Tyto metodické a reportovací požadavky při podávání národních zpráv se skládají z:

1. povinnosti implementovat národní systém pro odhady emisí skleníkových plynů ze zdrojů a snížení emisí pomocí propadů;
2. povinnosti posílat roční inventáře všech emisí a propadů skleníkových plynů, na něž se nevztahuje Montrealský protokol, a
3. povinnosti poskytnout veškeré doplňující informace nezbytné k potvrzení, že strany nepřekračují přidělená množství jednotek vypočtená podle jejich emisních limitů a závazků.

Soulad s požadavky a tím pádem způsobilost stran účastnit se flexibilních mechanismů určuje Exekutivní oddělení Výboru pro dodržování závazků Protokolu.[16]

Mezi důležitou podmínku, která není explicitně zmíněna v těchto obecných pravidlech, patří, že strana Přílohy B Protokolu, musí mít otevřený národní emisní registr, jinak není možné jednotky evidovat, převádět a započítávat do plnění cílů.

Pro projekty společné implementace platí, že stát může být jejich hostitelskou zemí, i když nesplňuje tři výše uvedené kritéria. V takovém případě ale nemůže ověření adicionality snížení emisí (viz níže) proběhnout podle národní procedury (tzv. „Track 1 procedure“), ale podle procedury zahrnující Dozorčí výbor společné implementace (JISC). Pokud ale tato země, která se účastní JI podle Track 2, bude chtít vydat účastníkům projektu ERU nebo je převést, musí splňovat i tři výše uvedená kritéria a mít zavedený národní emisní registr.

Pro shrnutí, pokud chce země Přílohy I FCCC se závazkem podle Přílohy B Protokolu využívat mechanismus emisního obchodování, získávat a převádět kredity z projektů, vydávat ERU projektům společné implementace a používat CER z projektů čistého mechanismu pro plnění svých závazků musí splňovat všechna následující kritéria:

1. *Země je smluvní stranou Kjótského protokolu.*

[16] Odstavec 5. UNFCCC. *Principles, nature and scope of the mechanisms pursuant to Articles 6, 12 and 17 of the Kyoto Protocol.* UN Doc. FCCC/KP/CMP/2005/8/Add.1. Rozhodnutí 2/CMP.1. Dostupný také z WWW: < http://www.ciesin.columbia.edu/repository/entri/docs/cop/Kyoto_COP001_002.pdf>

2. *Její přidělené množství jednotek podle odstavců 7 a 8 článku 3 Protokolu bylo spočítáno a zaznamenáno v souladu s rozhodnutím 13/CMP.1.*
3. *Má zavedený národní systém odhadů antropogenních emisí a jejich odstranění pomocí propadů pro všechny skleníkové plyny, na něž nedopadá Montrealský protokol, v souladu s odstavcem 1 článku 5 Protokolu a požadavky příslušných pokynů.*
4. *Má zavedený národní registr podle článku 7 odstavce 4 a podle požadavků příslušných pokynů.*
5. *Každoročně předkládá nejaktuálnější požadovaný inventář v souladu s článkem 5 odstavcem 2 a článkem 7 odstavcem 1 a v souladu s požadavky v příslušných pokynech včetně národní zprávy a v obvyklém formátu. Pro první období závazků postačí po určení způsobilosti používat flexibilní mechanismy zhodnocení části inventáře, která se vztahuje na emise skleníkových plynů ze zdrojů/sektorů uvedených v Příloze A Kjótského protokolu, a odevzdání každoročního inventáře propadů.*
6. *Země odevzdala dodatečné informace o přidělených množstvích jednotek podle článku 7 odstavce 1 Protokolu a podle požadavků v příslušných pokynech a provádí všechny součty a odpočty přidělených množství jednotek v souladu s článkem 3 odstavci 7 a 8 Protokolu, včetně aktivit podle článku 3 odstavců 3 a 4 a v souladu s článkem 7 odstavcem 4 Protokolu a požadavky příslušných pokynů.* [17]

Po hostitelské rozvojové zemi projektu CDM se požaduje, aby byla stranou Kjótského protokolu a ustanovila DNA.

Jestliže státy schvalují (tj. vydáváním schvalovacích listin) účast nestátních subjektů v mechanismech JI a CDM, zůstává na nich stále zodpovědnost za plnění cílů

[17] pro JI odstavec 21 UNFCCC. *Guidelines for the implementation of Article 6 of the Kyoto Protocol.* UN Doc. FCCC/KP/CMP/2005/8/Add.2. Rozhodnutí 9/CMP.1 [dále R 9/CMP.1]; pro CDM odstavec 31 UNFCCC. *Modalities and procedures for a clean development mechanism as defined in Article 12 of the Kyoto Protocol.* UN Doc. FCCC/KP/CMP/2005/8/Add.1a. Rozhodnutí 3/CMP.1 [dále R 3/CMP.1]; a pro obchodování s emisemi odstavec 2 UNFCCC. *Modalities, rules and guidelines for emissions trading under Article 17 of the Kyoto Protocol.* UN Doc. FCCC/KP/CMP/2005/8/Add.2. Rozhodnutí 11/CMP.1[dále R 11/CMP.1].

Kjótského protokolu a za zajištění souladu účasti v mechanismech a požadavky Protokolu a příslušných rozhodnutí.[18]

Soulad s těmito podmínkami přezkoumává Exekutivní oddělení Výboru pro dodržování závazků Protokolu, které případně rozhoduje o nezpůsobilosti stran zúčastnit se flexibilních mechanismů. Platí předpoklad, že strana je způsobilá k výše uvedenému, pokud uplynulo 16 měsíců od prvního podání zprávy obsahující výpočet přidělených množství jednotek podle článku 3 odstavců 7 a 8 Protokolu a zároveň během těchto 16ti měsíců Exekutivní oddělení neidentifikovalo, že strana kritéria způsobilosti nesplňuje a nepodalo o tom zprávu Sekretariátu. Později platí domněnka, že strana je způsobilá, pokud její způsobilost nebyla pozastavena Exekutivním oddělením.[19]

3.5 Účastníci projektů („Project Participants“)

Mezinárodní obchodování s přidělenými množství jednotek je vyhrazeno pouze smluvním stranám Kjótského protokolu, které podléhají závazkům podle Přílohy B (věta druhá článku 17 Protokolu). Z charakteru samotného společného plnění závazků plyne, že je určeno státům Přílohy B.

Oba dva projektové mechanismy opravňují k účasti v projektech nejen státy ale i jiné osoby nadané právy a povinnostmi a způsobilostí k právním úkonům. Konkrétně v případě JI Protokol hovoří o „právnických osobách“ neboli „legal entities“ v článku 6 (3) a v případě CDM o „soukromých a/nebo veřejných subjektech“ neboli „private and/or public entities“ v článku 12 (9)). Právě možnost účasti nestátních subjektů a implementace EU ETS vedla k nečekanému rozvoji JI a především CDM a k mobilizaci financí a transferu technologií a know how z průmyslových států do rozvojových zemí.

Jak bylo řečeno výše, zúčastněné strany musí schválit projekt a jeho účastníky. Schválení obou úrovní zpravidla spadá do jednoho kroku na každé straně a je vyjádřeno ve schvalovací listině. Pro společnou implementaci postupy vydávání schvalovacích listin a jejich obsah upravují národní právní řády. Míra náročnosti se proto liší. V zásadě

[18] Pro JI odstavec 29 R 9/CMP.1 a pro CDM odstavec 33 R 3/CMP.1.
[19] Pro JI odstavec 22 R 9/CMP.1 a pro CDM odstavec 32 R 3/CMP.1 a pro obchodování s emisemi odstavec 3 R 11/CMP.1. Naposledy byla postiženo Bulharsko, kterému za neplnění reportovacích povinností byla pozastavena způsobilost od května 2010 do února 2011 (rozhodnutí CC/EB/12/2010/2 CC/EB/12/2011/2).

musí listiny potvrdit, že vydávající zúčastněná strana ratifikovala Kjótský protokol, že participanti se účastní projektu dobrovolně a že projekt povede k udržitelnému rozvoji.[20] Pro CDM vydala EB pokyn, že LOA nesmí obsahovat podmínky. Jedna schvalovací listina může být vydána pro více explicitně v ní vyjmenovaných projektů.[21] Vydaní schvalovacích listin pro účastníky projektu je podmínkou jeho registrace (CDM) a determinace (JI). Pokud dojde ke změně účastníků projektu, musí požádat o vydání nových schvalovacích listin. Výjimky v případě CDM v pravidlech vydávání schvalovacích listin představují jednostranné projekty a mnohostranné fondy. Jednostrannému projektu postačuje k registraci u EB schválení hostitelské země.[22] Nicméně později lze vydat kredity pouze, pokud i strana Přílohy I vydala LOA (tzn. proponent projektu v hostitelské zemi si zabezpečil kupujícího kreditů). Multilaterální fondy nemusí zajistit schvalovací listiny od všech investorů, tito investoři se ale pak nestanou účastníky projektu a nedisponují jejich právy.[23]

3.5.1 Práva účastníků v CDM projektu

Práva účastníků v JI projektu se řídí podle cyklu („track“), v případě Track 1 národními procedurami, které se od sebe odlišují, nebo v případě Track 2 pravidly pro JI v rozhodnutí 9/CMP.1. Práva účastníků CDM projektů vychází z pravidel CDM v rozhodnutí 4/CMP.1. Následující výčet uvádí základní práva účastníka CDM projekt, která se víceméně shodují s právy účastníka JI projektu podle Track 2, ač v některých případech nejsou explicitně uvedena v pravidlech společné implementace:

1. Právo označit informace zasílané Výkonné radě mechanismu čistého rozvoje jako soukromé nebo důvěrné. Tyto údaje pak nepodléhají zveřejnění bez předchozího písemného souhlasu účastníka projektu.[24]

[20] Státy v naprosté většině případů vydávají schvalovací listiny účastníkům, kteří v nich mají bydliště nebo sídlo. Nicméně Velká Británie a Nizozemí schvalují účast velmi benevolentně i subjektům sídlícím mimo smluvní strany Protokolu. Kredity ale pak musí být vydané z dočasného CDM účtu na účet v registru těchto zemí (podle země, která autorizovala účast v projektu) – odstavec 66 R 3/CMP.1 a bod 108 Reportu CDM-EB-25.
[21] *Glosář CDM názvů*. Verze 5, s. 6. Odstavec 71, Report CDM-EB-47. Dostupný také z WWW: <http://cdm.unfccc.int/Reference/Guidclarif/glos_CDM.pdf>
[22] Odstavec 57 Reportu CDM-EB-18.
[23] *Glosář CDM názvů.* Verze 5, s. 6. Odstavec 71, Report CDM-EB-47. Dostupný také z WWW: <http://cdm.unfccc.int/Reference/Guidclarif/glos_CDM.pdf>
[24] Odstavec 6 R 3/CMP.1.

2. Právo být slyšen Výkonnou radou v případě, že účastníka nepříznivě ovlivní její rozhodnutí pozastavit nebo odejmout akreditaci nezávislému auditorovi („designated operational entity, DOE).[25]
3. Právo vybrat si, uzavřít smlouvu s, a následně komunikovat s nezávislým auditorem, který provede validaci projektu před jeho registrací, a auditorem, který ověřuje a certifikuje snižování emisí v běžícím projektu.[26]
4. Právo dát pokyn Výkonné radě k zaslání a rozdělení kreditů z projektu a právo kredity přijmout. Pokyn musí být proveden v souladu s aktuálními pravidly komunikace pro daný projekt („modalities of communication", MOC).[27]
5. Právo obdržet oznámení od Výkonné rady o přezkoumání registrace projektu a o jeho výsledku.[28]
6. Právo obdržet oznámení od Výkonné rady o přezkoumání vydání kreditů a jeho výsledku.[29]

Aktuální problém pro účastníky CDM projektů představuje velmi silné postavení Výkonné rady a její rozhodování případ od případu. Podobnou slabší ochranou práv trpí také JI Track 2 procedura před JISC, nicméně JI Track 1 projekty tvoří nepatrný zlomek v porovnání se CDM projekty. Pro Track 1 platí národní pravidla a možnost se právně bránit podle domácích právních řádů. Výkonná rada na rozdíl od jiných orgánů fungujících pod Rámcovou úmluvou a Protokolem svým rozhodováním přímo působí na nestátní subjekty – účastníky projektů.[30] Pravomoci Výkonné rady zakládá Kjótský protokol v článku 12 (4), když říká, že *„Mechanismus čistého rozvoje […] je pod dohledem výkonné rady mechanismu čistého rozvoje."* EB dohlíží na mechanismu čistého rozvoje v mezích určených COP/MOP, vůči kterému je plně odpovědná. Zatímco COP/MOP náleží zásadní strategická rozhodnutí o směrování mechanismu, Výkonná rada obstarává denní chod CDM. Konkrétní pravomoci EB definovaly Dohody Marrákeše.[31] Mezi ně patří:

[25] Odstavec 23 R 3/CMP.1.
[26] Odstavce 37, 40 (e) a 63 R 3/CMP.1.
[27] Odstavec 66 R 3/CMP.1.
[28] Odstavec 9 (b) a 14 Přílohy III UNFCCC. *Guidance relating to the clean development mechanism.* UN Doc. FCCC/KP/CMP/2005/8/Add.1. Rozhodnutí 4/CMP.1[R 4/CMP.1]
[29] Odstavec 9 (b) a 14 Přílohy IV R 4/CMP.1
[30] STRECK; LIN. *Op. cit.*, s. 416.
[31] Bod C R 3/CMP.1, procedurální záležitosti v R 4/CMP.1

- Vypracování procedur pro CDM;
- Schvalování nových metod aplikovaných při přípravě projektů;
- Akreditace subjektů pro validace a verifikace projektů;
- Registrace projektů;
- Vydání ověřených snížení emisí účastníkům projektů;[32]

Pro výkon svých funkcí může zřizovat poradní a expertní orgány.

Z výše uvedených pravomocí vyplývá, že činnost EB se přímo dotýká navrhovatelů projektů a ovlivňuje jejich investiční rozhodnutí. *Zatímco rozhodnutí EB nejsou právně závazné ve formálním smyslu, subjekty, včetně stran Protokolu a účastníků projektů, je přijímají za de facto zavazující.*[33] Z tohoto pohledu EB funguje jako regulátor trhu s jednotkami CER a její rozhodnutí tvoří mezinárodní správní právo. Na rozdíl ale od národních právních řádů v oblasti správního práva jsou práva účastníků projektů nedostatečně zajištěná. Svědčí o tom řada požadavků na reformu CDM.[34] Mezi hlavní nedostatky patří:

- Zabezpečení nezávislosti členů EB - tzn. ohlašování konfliktu zájmů;
- Předvídatelnost rozhodnutí a právní jistota - EB by měla vytvářet buď jasná detailní pravidla anebo se řídit precedentními rozhodnutími;
- Poskytnutí účastníkům možnosti obrany proti rozhodnutím - 57. setkání EB navrhlo pravidla pro odvolání, nicméně poplatek 50 tis. dolarů jej nečiní běžně dostupný.

Ačkoliv nedostatečná ochrana práv účastníků CDM stále ještě nebyla dořešena, postupně se požadavky subjektů odvracejí od samotné reformy administrace CDM k mnohem zásadnější otázce, kterou je pokračování flexibilních mechanismů po roce 2012 ve světle neúspěšných vyjednávání o prodloužení, resp. nahrazení závazků Kjótského protokolu na další období.

[32] Odstavec 5 R 3/CMP.1.
[33] STRECK; LIN. O*p. cit*., s. 417.
[34] Viz např. Institute for Global Environmental Strategies. *Towards CDM reform.* June 2010. Dostupný také z WWW: <http://enviroscope.iges.or.jp/modules/envirolib/upload/2798/attach/towards_cdm_reform.pdf> IETA. *Response to EB56 Call for Input on CERs in the CDM*. 8.10.2010 Dostupný také z WWW: <http://www.ieta.org/index.php?option=com_content&view=article&id=173:response-to-eb56-call-for-input-on-cers-in-the-cdm&catid=24:position-papers&Itemid=91>

3.6 Pokračování flexibilních mechanismů po roce 2012

S blížícím se koncem období závazků pod Protokolem vyvstává otázka, zda budou flexibilní mechanismy dál pokračovat i v post-kjótském období, přestože do současné doby se státy nedohodly na závazných cílech snižovat emise, které by nahradily Přílohu B Protokolu po roce 2012. Struktura nastavená Kjótským protokolem zůstává dál v platnosti, s koncem roku 2012 končí jenom jeho jádro v podobě kvantifikovaných závazků snižovat emise. V Protokolu není definovaná lhůta platnosti.

Převody jednotek jsou dovolené pro účely splnění cíle až stého dne po expertním přezkoumání podle článku 8 Protokolu.[35] Kromě této časově omezené možnosti transferů je nepravděpodobné, že by státy mohly a především měly motivaci i nadále pokračovat v mezinárodním emisním obchodování v případě neexistujících závazků.

Podobně pokračování společné implementace bez návaznosti na závazky se jeví problematické. Státy nebudou mít důvody podporovat toto schéma bez neexistujících závazků. Navíc jednotky společné implementace jsou provázané s jednotkami AAU, které bez závazků nebudou existovat.

Pro mechanismus čistého rozvoje je situace poněkud odlišná. Pokračování mechanismu získalo politickou podporu.[36] Avšak podle formulace Protokolu je mechanismus určený k podpoře trvale udržitelného rozvoje v rozvojových zemích a má napomoci rozvinutým zemím při plnění jejich závazků. Pokud by účel podmiňoval existenci mechanismu, pak nesplnění podmínky závazků rozvojových zemí by znamenalo ukončení mechanismu.

[35] Část XIII. UNFCCC. *Procedures and mechanisms relating to compliance under the Kyoto Protocol.* UN Doc. FCCC/KP/CMP/2005/8/Add.3. Rozhodnutí 27/CMP.1.
[36] Climatico. *Cancún De-briefing: An analysis of Cancún agreemnets.* Únor 2001, s.8. Dostupný také z WWW: <http://www.climaticoanalysis.org/wp-content/uploads/2011/02/Canc%C3%BAn-De-briefing.pdf>

4 Společné plnění závazků pod Protokolem

Specifický způsob plnění závazků odlišný od výše zmíněným flexibilním mechanismům nabízí článek 4 Protokolu. Hlavní rozdíl spočívá v tom, že společné plnění závazků není založené na obchodování ale na politické dohodě. Nicméně potenciál flexibility a minimalizace nákladů obsahuje.

Podle článku 4 mohou smluvní strany Přílohy I mezi sebou uzavřít dohodu, že své jednotlivé cíle promítnou do jednoho společného, který se budou snažit splnit bez ohledu na tyto jednotlivé cíle. Takové plnění znamená, že se sečtou jejich přidělená množství jednotek a pokud celkové emise zemí dohody nepřekročí za kontrolní období celkový součet jejich přidělených množství jednotek, považují se země za plnící své závazky bez ohledu na množství emisí v jednotlivých zemích. Jakmile by ale celkové emise přesáhly přidělená množství jednotek, posuzovala by se míra plnění kjótských cílů a z ní vyplývající případné sankce u každého státu zvlášť. Dohoda o společném plnění závazků musí být notifikovaná Sekretariátu a musí zůstat v platnosti celé kontrolní obchodí.[37]

Příkladem společného plnění závazků je Evropská Unie, která tento mechanismus do Protokolu prosadila.[38] Rozdělení společného závazku snížit emise o 8 procent do konce roku 2012 mezi jednotlivé státy bylo dohodnutu v tzv. Burden sharing agreement. Závazky jednotlivých členských zemí se liší, např. Německo má cíl snížit o 21 procent, na druhou stranu Portugalsko může emise navýšit o 27 procent (viz příloha 9.8). Podle článku 4 (4) jestliže strany dohody o společném cíly takto postupují *„v rámci organizace regionální hospodářské integrace a v součinnosti s ní, nemá žádná změna ve složení organizace po přijetí tohoto protokolu vliv na stávající závazky podle tohoto protokolu.“* Taková změna by mohla mít vliv jedině na cíl snížit emise v článku 3, pokud by nově zahrnuté státy pod organizaci neměly žádný redukční cíl a s přistoupením by jej přijaly.[39] Proto přistoupení nových členských států po přijetí

[37] Články 4 (2) a (3)
[38] GILLESPIE, Alexander. *Climate change, ozone depletion and air pollution: legal commentaries within the context of science and policy*. Leiden, Brill Academic Pub, 2005. s. 305. ISBN 978-9004145207 a BRUNNÉE, Jutta; HEY, Ellen. *Yearbook of international environmental law*. New York: Oxford University Press, 1999. s. 179. ISBN 978-0199242788.
[39] viz poslední věta článku 4 (4)

Protokolu ovlivní společný závazek EU až v potenciálním novém období závazků následujícím po roce 2012.

5 Závěr

Práce se věnovala flexibilním mechanismům Kjótského protokolu k Rámcové úmluvě o změnách klimatu. Rámcová úmluva nastavila režim mezinárodněprávní ochrany klimatického systému Země v době, kdy se teprve formovala shoda vědců nad dopady činnosti člověka na změny klimatu. Právě kvůli nepotvrzeným hypotézám a politicky citlivému tématu se prvně přistoupilo k přijetí Rámcové úmluvy s výhledem její konkretizace v protokolech.

Kjótský protokol přes potíže s ratifikací kvůli stažení USA do pozice pozorovatele nakonec vstoupil v platnost. Protokol zavazuje vyspělé státy snížit emise skleníkových plynů do roku 2012. Díky jeho flexibilním mechanismům podařilo do Protokolu prosadit tržní prvky a vymezit pravidla pro globální uhlíkový trh.

Přestože dohodnutí Protokolu znamenalo velký pokrok pro ochranu klimatu, objevují se v jeho samotném jádru – flexibilních mechanismech – některé nedostatky. Jedním z nich je přidělení nadměrného objemu práv vypustit emise zemím procházejících ekonomickou transformací. Hrozící potenciální prodej všech jejich přebytků by vedl k zhroucení systému a k absolutní ztrátě kredibility. Ačkoliv se mezinárodní společenství staví negativně vůči prostým prodejům přebytků a požaduje doplnění prodeje o investici výnosů do opatření v boji proti klimatickým změnám, v minulosti bylo zaznamenáno několik prostých transferů.

Díky podmínkám opravňujícím k účasti ve flexibilních mechanismech nestátní subjekty a zároveň díky zavedení EU ETS, došlo až k původně nečekanému rozvoji mechanismů, především mechanismu čistého rozvoje, mobilizaci finanční prostředky soukromého sektoru, transferu technologií a zainteresování rozvojových zemí. Nicméně flexibilní mechanismy trpí specifickými vadami. Vágní koncept adicionality, kterou musí v daném projektu jeho účastnící prokazovat, skýtá jak na straně účastníků, tak na straně EB, JISCu nebo DFP příležitost k svévolné interpretaci. Problematická je také nízká míra ochrany práv účastníků projektů obzvláště v případě mechanismu čistého rozvoje.

Pro další vývoj flexibilních mechanismů budou zásadní klíčové znaky nového schématu, které nahradí Kjótský protokol po roce 2012 a které ovlivní rozvoj dalších regionálních a národních iniciativ jako například EU ETS. Vzhledem k současnému

stavu vyjednávání se jeví nepravděpodobné, že by se státy dohodly na prodloužení pokračování závazků pod Protokolem v jeho současné podobě.

6 Použitá literatura

6.1 Primární zdroje

Rámcová úmluva o změně klimatu, otevřená k podpisu 4. 6. 1992 a platná od 21. 3. 1994, Dostupná také z WWW: <http://unfccc.int/resource/docs/convkp/conveng.pdf>

Report JISC-08, Příloha 5. Dostupný také z WWW: http://ji.unfccc.int/Sup_Committee/Meetings/008/Reports/Annex5.pdf

Report CDM-EB-39, Příloha 10. Dostupný také z WWW: http://cdm.unfccc.int/methodologies/PAmethodologies/tools/am-tool-01-v5.2.pdf

Report CDM-EB-47. *Glosář CDM názvů*. Verze 5. s. 23. Odstavec 71,. Dostupný také z WWW: http://cdm.unfccc.int/Reference/Guidclarif/glos_CDM.pdf

UNFCCC (2001). *Dohody z Marrákeše.* UN Doc. FCCC/KP/CMP/2005/8/Add.1-3 Rozhodnutí 1/CMP.1-24/CMP.24

UNFCCC (1997). *Kjótský protokol k Rámcové úmluvě o změně klimatu*. United Nations framework convention on climate change. UN Doc. FCCC/CP/L.7/Add1.

6.2 Sekundární zdoje

BELL, Stuart. *Environmental Law*. 6.vyd. Oxford: Oxford University Press, 2005.

BODANSKY, Daniel; BRUNNÉE, Jutta; HEY, Ellen. *The Oxford Handbook of International Environmental Law*. Oxford: Oxford University Press, 2007.

BROHÉ, Arnaud; EYRE, Nick; HOWARTH, Nicholas. *Carbon markets: an international business guide*. London: Earthscan, 2009.

BRUNNÉE, Jutta; HEY, Ellen. *Yearbook of international environmental law*. New York: Oxford University Press, 1999.

BURNIAUX, Jean-Marc et al. *The Economics of Climate Change Mitigation: How to Build the Necessary Global Action in a Cost-Effective Manner*. Paris: OECD Publishing 2009. Dostupný také z WWW: < http://ideas.repec.org/p/oec/ecoaaa/701-en.html >

CLIMATICO. *Cancún De-briefing: An analysis of Cancún agreemnets*. Únor 2001, s.8. Dostupný také z WWW: <http://www.climaticoanalysis.org/wp-content/uploads/2011/02/Canc%C3%BAn-De-briefing.pdf>

DAMOHORSKÝ, Milan. *Právo Životního Prostředí.* 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010.

GILLESPIE, Alexander. *Climate change, ozone depletion and air pollution: legal commentaries within the context of science and policy*. Leiden, Brill Academic Pub, 2005.

HUNTER, David et al. *International Environmental Law and Policy.* 3.vyd. New York: Foundation Press, 2007.

IETA. *Response to EB56 Call for Input on CERs in the CDM*. 8.10.2010 Dostupný také z WWW: http://www.ieta.org/index.php?option=com_content&view=article&id=173:response-to-eb56-call-for-input-on-cers-in-the-cdm&catid=24:position-papers&Itemid=91

Intergovernmental Panel on Climate Change. *Climate Change 2007: The Physical Science Basis.* Contribution of Working Group I to the Fourth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change [Solomon, S., D. Qin, M. Manning, Z. Chen, M. Marquis, K.B. Averyt, M.Tignor and H.L. Miller (eds.)]. Cambridge: Cambridge University Press, 2007.

Institute for Global Environmental Strategies. *Towards CDM reform.* June 2010. Dostupný také z WWW: http://enviroscope.iges.or.jp/modules/envirolib/upload/2798/attach/towards_cdm_reform.pdf

LECOCQ, Franck; AMBROSI, Philippe. *The Clean Development Mechanism: History, Status, and Prospects*. Review of Environmental Economics and Policy. 2007, roč.1, č.1.

ROBINSON, Jonathan. *Climate change law: emissions trading in the EU and the UK*. London: Cameron May, 2007.

SANDS, Philippe. *Principles of International Environmental Law*, 2. vyd. Cambridge: Cambridge University Press, 2003.

SOLTAU, Friedrich. *Fairness in International Climate Change Law and Policy*. Cambridge: Cambridge University Press, 2009.

STRECK, Charlotte; LIN, Jolene. *Making Markets Work: A Review of CDM Performance and the Need for Reform.* The European Journal of International Law. 2008, roč. 19, č. 2.

SUTTER, Christoph; PARREÑO, Juan. *Does the current Clean Development Mechanism (CDM) deliver its sustainable development claim? An analysis of officially registered CDM projects*. Climatic Change. 2007, roč. 84, č. 1.

7 Přílohy

7.1 Přehled mechanismů

Název	Článek	Jednotka	Typ
Společná implementace / Joint Implementation / JI	6	Jednotka emisního snížení / Emission reduction unit / ERU	Projektový mechanismus, „credit and baseline“
Mechanismus čistého rozvoje / Clean development mechanism / CDM	12	Ověřené snížení emisí / Certified emission reduction / CER	Projektový mechanismus, „credit and baseline“
Mezinárodní obchodování s emisemi / International emission trading / IET	17	Přidělené množství jednotek / Assigned amount unit / AAU a projektové jednotky	„Cap and trade“

Zdroj: Kjótský protokol a Dohody z Marrákeše

7.2 Základní údaje o AAU

Kategorie	Popis
Název	Jednotka přiděleného množství (Assigned Amount Unit)
Typ	Flexibilní mechanismus podle čl. 17 Kjótského Protokolu
Status	Platný a účinný
Způsobilost	Země je smluvní stranou Kjótského protokolu; Přiděleného množství byla vypočtena (odevzdaný první report); Zavedený národní registr; Zavedený národní systém pro výpočet emisí skleníkových plynů a snížení pomocí propadů; Poslední inventury byly předloženy; Včas odevzdá doplňující informace k přiděleným množstvím
Začátek	2008, nebo později poté, co země splní požadavky způsobilosti
Kreditovací období	2008 - 2012. Způsobilé země ale mohou obchodovat s AAU i během tzv. „true-up“ období 2013 - 2014
Prodloužení kreditovacího období	Ne, pokud nerozhodne COP/MOP
Právní základ	Kjótský protokol a Dohody z Marrákeše
Země, které implementovaly GIS a prodávají AAU	Česká republika, Litva, Ukrajina, Lotyšsko, Polsko, Maďarsko, Rumunsko, Bulharsko
Rozhodující orgán	Určený koordinační orgán (DFP) hostitelské země nebo jiná pověřená vládní agentura

Zdroj: Kjótský protokol a Dohody z Marrákeše

7.3 JI základní údaje

Kategorie	Popis
Název	Společná implementace, projektový mechanismus založený čl. 6 Kjótského Protokolu
Status	Platný a účinný
Jednotky	Jednotky snížení emisí (ERU), odvozené od jednotek přiděleného množství přidělované podle Kjótského protokolu
Začátek	2008
Trvání	2008-12
Způsobilost	Smluvní strany Přílohy B Kjótského protokolu a zároveň strany Přílohy 1 UNFCCC
Současné hostitelské země	Rusko, Ukrajina, Polsko, Česká republika, Rumunsko, Bulharsko, Maďarsko, Francie, Německo, Finsko, Švédsko, Estonsko, Litva a Lotyšsko

Zdroj: Kjótský protokol a Dohody z Marrákeše

7.4 JI projektové cykly

Kategorie	Track 1	Track 2
Princip	Hostitelské země může vytvořit národní rámec k posouzení a schválení projektů na snižování emisí a vydávat ERU	Obdoba CDM s projekty kontrolovanými a schvalovanými podle mezinárodních pravidel v rámci UNFCCC
Rozhodující orgán	Koordinační orgán (DFP) hostitelské země	Dozorčí výbor JI (JISC), tj. agentura UN FCCC
Způsobilost	Země je smluvní stranou Kjótského protokolu; Přiděleného množství byla vypočtena (odevzdaný první report); Zavedený národní registr; Zavedený národní systém pro výpočet emisí skleníkových plynů a snížení pomocí propadů; Poslední inventury byly předloženy; Včas odevzdá doplňující informace k přiděleným množstvím	Země je smluvní stranou Kjótského protokolu; Přiděleného množství byla vypočtena (odevzdaný první report); Zavedený národní registr;
Org. vydávající ERU	DFP hostitelské země	DFP hostitelské země
Skupiny reportující JISCu	-	Akreditační panel
Podpůrná struktura	-	Sekretariát UN FCCC
Základní legislativa	JI pravidla hostitelské země	Dohody z Marrákeše a procedury pro Track 2 schvalování

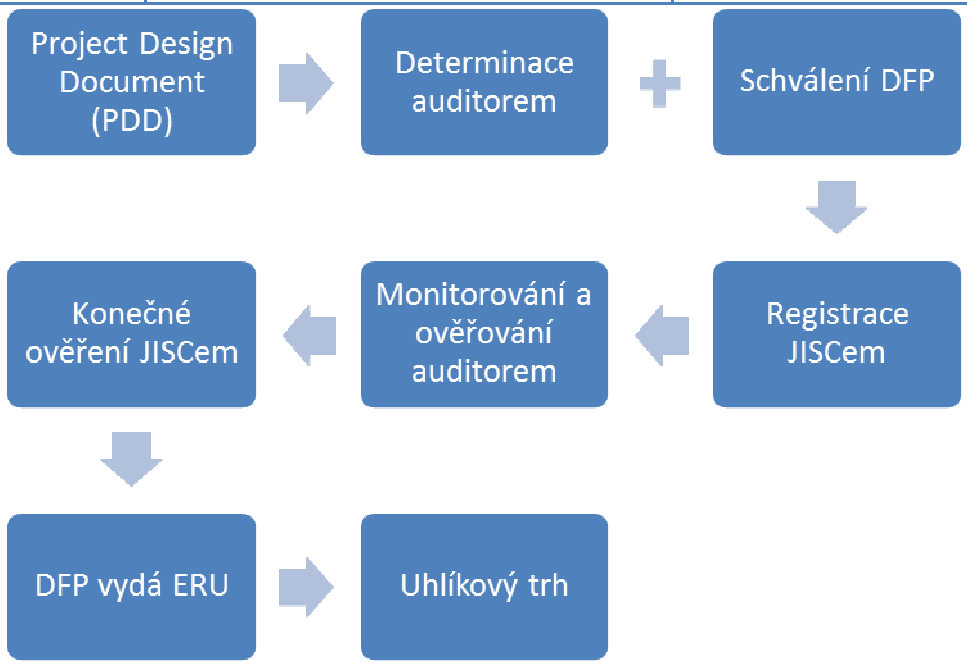

Zdroj: Kjótský protokol a Dohody z Marrákeše, UNFCCC http://ji.unfccc.int/index.html

7.5 CDM základní fakta

Kategorie	Popis
Název	Mechanismus čistého rozvoje
Typ	Projektový mechanismus podle čl. 6 Kjótského Protokolu
Jednotky	Ověřené snížení emisí (CERs)
Způsobilé hostitelské země	Smluvní strany UNFCCC mimo přílohu I
Začátek	2001
Pokračování po 2012	Ano, bude pokračovat bez ohledu pokračování závazků v příloze I Kjótského protokolu.
Právní rámec	Kjótský protokol, Dohody z Marrákeše a rozhodnutí EB
Rozhodující orgán	Výkonná rada CDM (EB). EB registruje validované projekty jako CDM projekty, vydává CER příslušným projektovým účastníkům a řídí řadu technických panelů a setkání pracovních skupin. CDM EB je odpovědná konferenci smluvních stran Kjótského protokolu. Schází se šest až sedm krát do roka.
Panely pod EB	Metodologický panel (MP). MP připravuje doporučení pro EB týkající se metodik pro projektové baseliny a monitorovací plány a připravuje doporučení ohledně předložených návrhů nových metodik. Akreditační panel (AP). AP připravuje rozhodnutí EB týkající se akreditace subjektů validujících a verifikujících projekty.
Podpůrná struktura	Mandát Sekretariátu UNFCCC je stanoven v obecně článku 8 Úmluvy. Sekretariát sídlí v Bonnu.

Zdroj: Kjótský protokol a Dohody z Marrákeše

7.6 CDM projektový cyklus

První krok: od validace k registraci:

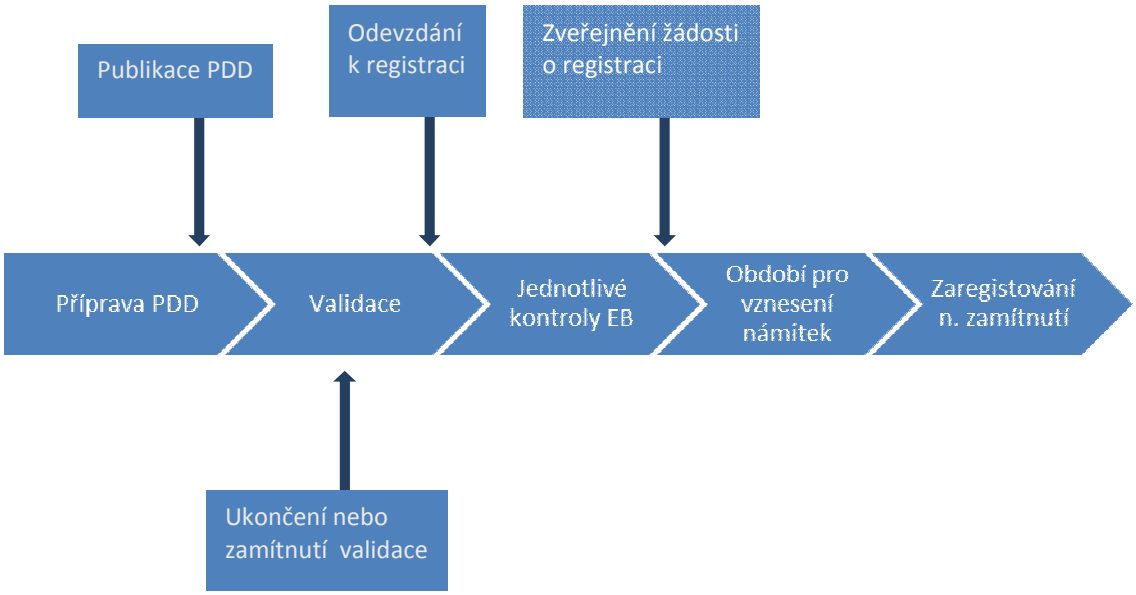

Druhý krok: od registrace k vydání CER:

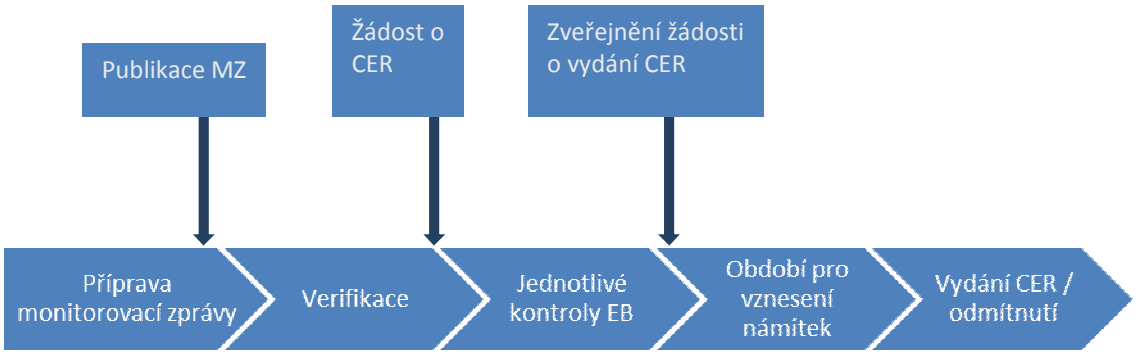

Zdroj: UNFCCC http://cdm.unfccc.int/Projects/diagram.html

7.7 Rozdělení závazků pod Kjótským protokolem v EU

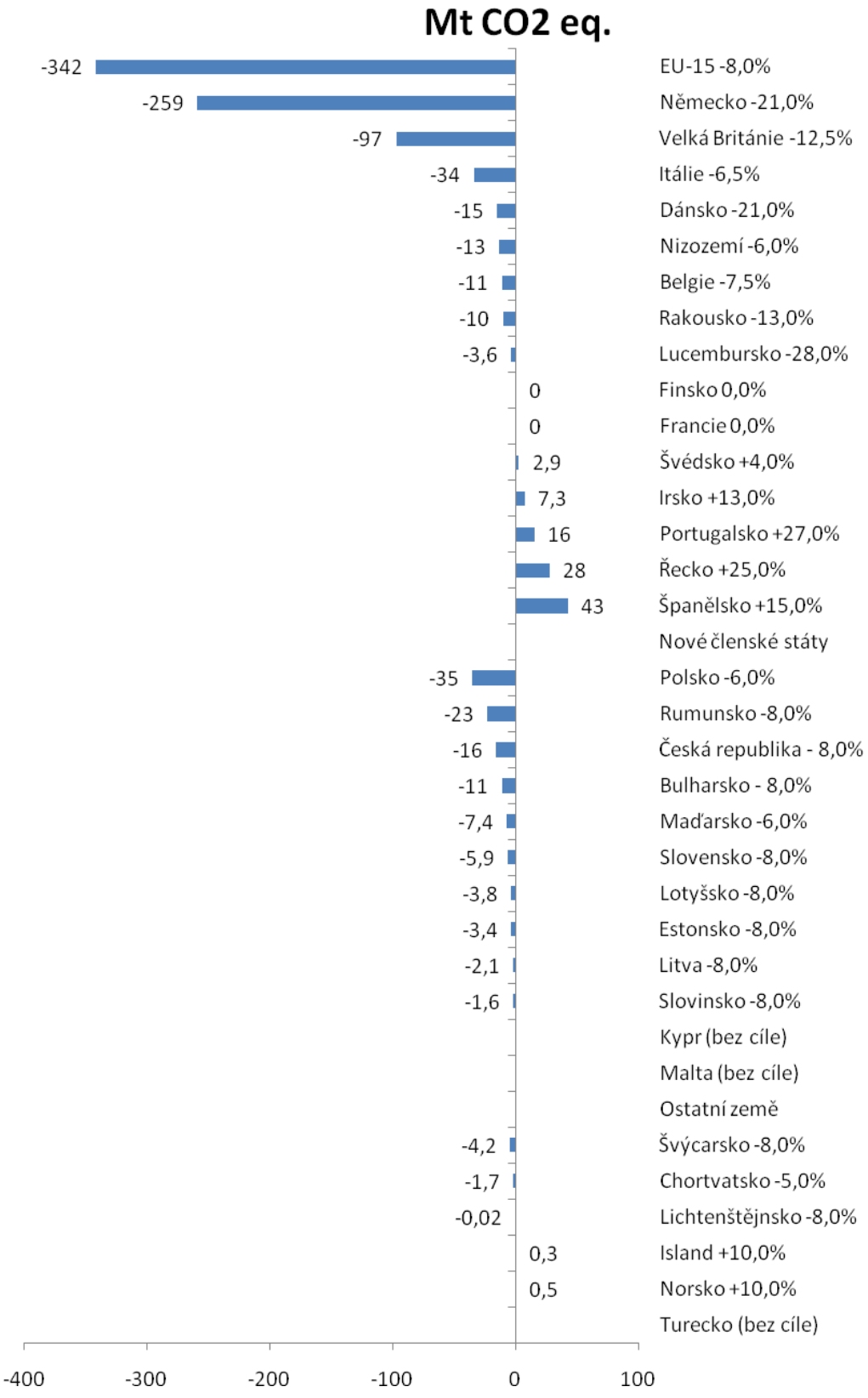

7.8 Seznam zkratek

AAU	Assigned amount unit	Jednotka přiděleného množství
CDM	Clean development mechanism	Mechanismus čistého rozvoje
CER	Certified emission reduction	Ověřené snížení emisí
CMP	Meeting of the Parties	Shromáždění stran Protokolu
COP/MOP	Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties	Konference stran Úmluvy sloužící jako shromáždění stran Protokolu
DFP	Designated focal point	Určený koordinační orgán
DNA	Designated national authority	Určený národní orgán
DOE	Designated operational enity	Nezávislý auditor
EB	Executive board	Výkonná rada (mechanismu čistého rozvoje)
ERU	Emussion reduction unit	Jednotka emisního snížení
EU ETS	European Union Emission trading scheme	Schéma emisního obchodování Evropské unie
FCCC	Framework convetion on climate change	Rámcová úmluva o změnách klimatu
IET	International emission trading	Mezinárodní emisní obchodování
IPCC	Intergovernmental panel on climate change	Mezivládní panel pro klimatickou změnu
JI	Joint implementation	Společná implementace
JISC	Joint implementation supervisory committee	Dozorčí výbor společné implementace
LOA	Letter of approval	Schvalovací listina
MOC	Modalities of communication	Pravidla komunikace
UN	United Nations	Organizace spojených národů